

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

**Skupina poslank in poslancev
(Jože Tanko, prvopodpisani)**

Ljubljana, 1. marec 2018

Dr. Milan Brglez
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 69/04, 68/06, 47/13, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11 in 48/12), 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O GASILSTVU

ki Vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec mag. Branko Grims.

Prilogi:

- predlog zakona o dopolnitvah Zakona o gasilstvu,
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko

Anja Bah Žibert

Franc Breznik

Nada Brinovšek

Jelka Godec
dr. Vinko Gorenak
mag. Branko Grims
Eva Irgl
Janez Janša
Danijel Krivec
Suzana Lep Šimenko
Tomaž Lisec
dr. Anže Logar
Žan Mahnič
Bojan Podkrajšek
mag. Marko Pogačnik
Marijan Pojbič
mag. Andrej Šircelj
Ljubo Žnidar

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O GASILSTVU

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje zakona

Poklicni gasilci imajo kot javni uslužbenci na področju zaščite in reševanja, ki opravljajo operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči, pravico do dodatka za stalnost, če tako delo opravljajo več kot deset let za vsako nadaljnje začeto leto skladno z določilom 106.d člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami –uradno prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 97/10).

Položaj gasilca danes kljub številnim obljubam države, da bo uredila status tako poklicnih kot prostovoljnih gasilcev, v Sloveniji še ni urejen tako, kot bi si gasilci želeli. Največ težav je zaenkrat predvsem pri prostovoljnih gasilcih, kjer ni problem le status, ampak tudi pomanjkanje zaščitne opreme.

Dejstvo je, da so gasilci tisti, ki so vedno prvi pri nujenju pomoči v okviru varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. V začetku decembra lani se je Republika Slovenija soočila z eno najhujših vremenskih ujm doslej. Močan veter je dne 11. in 12. decembra 2017 povzročil enega najboljsežnejših škodnih dogodkov v zadnjih letih. Velika večina družbenih, gospodarskih in naravnih področij je utrpela velike izgube. Škoda v obliki izpada električne energije je ohromila vsakodnevno življenje prebivalstva. Številne izobraževalne ustanove so zaradi odkritih streh zaradi varnosti preložile pouk. Tudi posamezna gospodarstva so beležila izpad proizvodnje. Poleg tega je prišlo tudi do močnega deževja in hitrega taljenja snega, kar je povzročilo veliko naravno nesrečo.

Tudi predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar se je takrat mudil v Bohinju in na Jezerskem, ki ju je v minulih dneh najbolj prizadela vremenska ujma. V izjavi za javnost je uvodoma spomnil, da bi se na dan obiska moral muditi na Podnebnem vrhu v Parizu, saj so prav tega dne minili dve leti od sprejema Pariškega podnebnega sporazuma. »A podnebne spremembe so dogajajo tu in zdaj, Slovenijo je v teh dneh zajelo neurje, močno deževje in veter, zato sem se odločil, da ostanem v Sloveniji in si ogledam razmere na terenu«, je dejal predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar. Prisotnim v Bohinju in na Jezerskem je zagotovil, da jim bo Vlada Republike Slovenije na čelu s Civilno zaščito stala ob strani in »storila vse, kar je potrebno in mogoče, da bosta varna njihovo življenje in imetje«. Dodal je, da vladnim službam požrtvovalno pomagajo tudi ostale nevladne in prostovoljne službe, ki so na terenu že od konca tedna. To po predsednikovih besedah kaže na dejstvo, da »ko nam narava pokaže svojo moč, se pokaže tudi moč v ljudeh«.

Ob tem se je predsednik vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar v imenu Vlade Republike Slovenije zahvalil vsem posameznikom, gasilcem, civilni zaščiti, prostovoljcem in ostalim, da tako požrtvovalno skrbijo, da je tudi »v najtežjih trenutkih varno tisto, kar je najdragocenejše: življenje ljudi«.

Pojav naravnih nesreč, vremenskih ujm, terja hitro ukrepanje gasilcev, civilne zaščite in vseh posameznikov, ki so vpleteni v postopek ukrepanja v okviru naravnih in drugih nesreč. Predvsem gasilci so tisti, ki požrtvovalno skrbijo, da je tudi »v najtežjih trenutkih varno tisto, kar je najdragocenejše: življenje ljudi«. Zato potrebujejo ustrezno opremo, ustrezno varstvo in zavarovanje. V takšne namene se v državnem proračunu tudi zagotavljajo sredstva za zagotavljanje ustrezne opreme v okviru postopkov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

2. Cilji, načela in poglavitne rešitve zakona

Predlog zakona ne odstopa od načel in rešitev, ki so upoštevana in urejena v veljavnem Zakonu o gasilstvu.

Osnovni cilj zakona je upoštevanje načela zakonitosti in načela enakega obravnavanja.

S predlogom zakona se predlagajo rešitve pri podpori delovanja gasilske službe. Mačehovski odnos države do te službe smo vsaj deloma uspeli popraviti z amandmajem poslanske skupine Slovenske demokratske stranke z dne 29.10.2013 pri sprejemanju sprememb proračuna Republike Slovenije za leto 2014. Takrat s strani vlade sicer prvotno ni bilo posluha za povečanje sredstev za nabavo gasilske in reševalne opreme in nemoteno delovanje organizacij s področja zaščite in reševanja. Solidarnost občanov za podporo gasilcem je vsekakor dobrodošla in pohvalna, na drugi strani pa kaže, da vlada ni sposobna zagotoviti tistih osnovnih minimalni sredstev za nemoteno delovanje službe, ki sedaj kaže vso svojo požrtvovalnost, solidarnost in odrekanja. Žal trenutna Vlada Republike Slovenije, ki jo vodi dr. Miro Cerar pri obravnavi zadnjih proračunskih dokumentov ni našla posluha za amandma, s katerim bi se povečalo sredstva za gasilce. Prav tako žal tudi ne najde posluha za dvig plač poklicnim gasilcem. Predlagamo, da se čim prej zagotovijo dodatna sredstva tudi za to področje.

S predlogom zakona se dopolnjuje status operativnega gasilca. In sicer se določa, da je status operativnega prostovoljnega gasilca odnos med delodajalcem in gasilcem, s katerim se stimulira zaposlovanje gasilcev tako, da se delodajalcu znižajo zavarovalne premije in imajo davčne olajšave.

Določa se, da se zaradi narave dela gasilcev, ki so pri naravnih nesrečah vedno prvi in pri svojem delu tvegajo svoja življenja, da bi pomagali drugim, da se zagotavlja sredstva za zavarovanje operativnih gasilcev in tudi sredstva za preventivne zdravstvene preglede operativnih gasilcev. S predlogom zakona se prav tako določa, da Republika Slovenija zagotovi prostovoljnim operativnim gasilcem financiranje dodatnega zdravstvenega zavarovanja in za vsak dan izvajanja javne gasilske službe tudi dodatno pokojninsko zavarovanje.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Sprejetje predloga zakona bo imelo neposredne posledice za državni proračun. Natančno oceno finančnih posledic zaradi zagotovitve prostovoljnim operativnim gasilcem financiranje dodatnega zdravstvenega zavarovanja in za vsak dan izvajanja javne gasilske službe tudi dodatno pokojninsko zavarovanje je trenutno težko podati. So pa v ta namen v državnem proračunu zagotovljena sredstva v okviru proračunske postavke delovanja sistema za zaščito, reševanje in pomoč v okviru Uprave RS za zaščito in reševanje.

Predlog zakonskih določil tega zakona nima nobenih posledic za druga javno finančna sredstva.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Predlog zakona ne predvideva dodatnih proračunskih sredstev za izvedbo zakona.

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

Predlagana ureditev ni povezana s pravom Evropske unije, saj pravni akti Evropske unije vprašanj, ki so predmet urejanja tega zakona, ne urejajo.

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

5.1 Avstrija

V Republiki Avstriji je za urejanje področja gasilstva pristojnih devet zveznih dežel, zato v Avstriji ni enotnega pravnega akta, ki bi urejal gasilstvo, ampak je sprejetih devet različnih primerljivih pravnih aktov na deželnih ravneh. Zakonsko so urejeni predvsem postopki ustanovitve gasilskih enot s strani občin, pravila o organizaciji in nadzoru gasilskih enot, dolžnosti, pooblastila in intervencije. V šestih večjih mestih (Dunaj, Gradec, Salzburg, Celovec, Linz in Innsbruck) so organizirane poklicne gasilske enote, v katerih so gasilci zaposleni kot javni uslužbenci. Pri njih imajo uveljavljen t. i. karierni način napredovanja, kjer poklicni gasilci avtomatsko napredujejo vsaki dve leti za en plačni razred. Kot kriteriji za napredovanje se upoštevajo tudi delovna doba in izkušnje (pridobljene večine pri opravljanju poklica) na delovnem mestu. Avstrijskim poklicnim gasilcem dodatek za stalnost, kot ga ureja slovenska pravna ureditev, ne pripada, so pa upravičeni do določenih drugih dodatkov, kot npr. splošni dodatek za storitve, jubilejni dodatek in ostali dodatki, ki jih prejemajo poleg redne plače.

5.2 Hrvaška

V Republiki Hrvaški področje gasilstva ureja Zakon o gasilski službi z dopolnitvami. Gasilska služba je organizirana poklicno in prostovoljno. Poklicni in prostovoljni gasilci so med seboj izenačeni glede izvajanja operativnih nalog, razlika pa je v pravni podlagi njihovega delovanja. Za poklicne gasilce se uporablja Zakon o javnih ustanovah, za prostovoljne pa Zakon o društvih. Delovna razmerja oseb, ki opravljajo operativne naloge, urejata zakon, ki ureja javne uslužbence, in uredba, ki ureja delovna mesta s posebnimi pogoji dela znotraj državnih služb. V 11. členu uredba določa dodatke za operativno delo, ki med drugim pripadajo gasilskim inštruktorjem in določenim drugim zaposlenim v hrvaški državni upravi za zaščito in reševanje.

Zakon o gasilstvu ureja beneficiran staž poklicnih in prostovoljnih gasilcev. Boniteta, ki jo imajo na Hrvaškem tako poklicni kot prostovoljni gasilci, je, da se jim 12 mesecev na dolžnosti priznava kot 15 mesecev. Bonitet za delodajalce (npr. davčnih), ki zaposlujejo prostovoljne gasilce, ne poznajo.

5.3 Italija

Italijanska ureditev poklicnega gasilstva posebnih dodatkov, ki bi pripadali poklicnim gasilcem z naslova stalnosti na delovnem mestu, ne pozna.

6. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Predlagani zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o gasilstvu (Uradni list RS št. 113/05 - uradno prečiščeno besedilo) se v 4. točki 5. člena za prvim stavkom doda stavek, ki se glasi:

»Status operativnega prostovoljnega gasilca je odnos med delodajalcem in gasilcem, s katerim se stimulira zaposlovanje gasilcev tako, da se delodajalcu znižajo zavarovalne premije in imajo davčne olajšave.«

2. člen

Za 2. točko prvega odstavka 8. člena se dodata novi 3. in 4. točka, ki se glasita:

- »3. zagotavlja sredstva za zavarovanje operativnih gasilcev;
- 4. zagotavlja sredstva za preventivne zdravstvene preglede operativnih gasilcev;«.

Dosedanje tretja do šesta točka postanejo četrta do sedma točka.

3. člen

V 26. členu se doda novi 8. odstavek, ki se glasi:

»(8) Država zagotovi prostovoljnim operativnim gasilcem financiranje dodatnega zdravstvenega zavarovanja in za vsak dan izvajanja javne gasilske službe tudi dodatno pokojninsko zavarovanje.«

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV K ČLENOM

K 1., 2. IN 3. ČLENU

V predlaganem členu se posega v Zakon o gasilstvu, s katerim se dopolnjuje status operativnega gasilca. In sicer se določa, da je status operativnega prostovoljnega gasilca odnos med delodajalcem in gasilcem, s katerim se stimulira zaposlovanje gasilcev tako, da se delodajalcu znižajo zavarovalne premije in imajo davčne olajšave. S to dopolnitvijo se določa, da se zaradi narave dela gasilcev, ki so pri naravnih nesrečah vedno prvi in pri svojem delu tvegajo svoja življenja, da bi pomagali drugim, da se zagotavlja sredstva za zavarovanje operativnih gasilcev in tudi sredstva za preventivne zdravstvene preglede operativnih gasilcev. Določa se, da Republika Slovenija zagotovi prostovoljnim operativnim gasilcem financiranje dodatnega zdravstvenega zavarovanja in za vsak dan izvajanja javne gasilske službe tudi dodatno pokojninsko zavarovanje.

K 4. ČLENU

Gre za določitev običajnega roka za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO

5. člen

(pojmi in njihov pomen)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Gasilec je oseba, ki je član ali delavec gasilske organizacije.
2. Prostovoljni gasilec je član prostovoljnega gasilskega društva.
3. Poklicni gasilec je delavec v poklicni gasilski enoti ali v poklicnem jedru druge gasilske enote oziroma delavec, ki opravlja operativne naloge gasilstva v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji.
4. Operativni gasilec je oseba, ki poklicno ali prostovoljno opravlja operativne naloge gasilstva v formacijskih sestavah gasilskih enot, izpolnjuje predpisane psihofizične ter zdravstvene zahteve in je strokovno usposobljena za opravljanje teh nalog.
5. Operativne naloge gasilstva so gašenje in reševanje ob požarih, prometnih, okoljskih oziroma ekoloških in industrijskih nesrečah, zaščita in reševanje oseb in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah, požarna straža ter druge splošne reševalne naloge. Operativne naloge gasilstva so tudi preventivne in operativne naloge v zvezi z varstvom pred požarom.
6. Intervencija je izvajanje operativnih nalog gasilstva.
7. Operativni gasilski načrt je načrt, ki ureja obveščanje in aktiviranje ter delovanje gasilskih enot in je sestavni del načrta varstva pred požarom občine.
8. Sistem obveščanja in aktiviranja gasilcev je del sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.
9. Gasilska zaščitna oprema je oprema za osebno in skupinsko zaščito gasilcev pri izvajanju operativnih nalog gasilstva.
10. Gasilska reševalna oprema je vsako orodje, naprava ali sredstvo, ki je izdelano ali pridobljeno z namenom, da se uporablja za izvajanje operativnih nalog gasilstva.
11. Gasilska služba je poklicno ali prostovoljno opravljanje operativnih nalog gasilstva.
12. Gasilska enota je poklicna ali prostovoljna enota, ki opravlja operativne naloge gasilstva v določenih formacijskih sestavah gasilskih enot in izpolnjuje druge pogoje, določene s predpisi.
13. Poklicno jedro je skupina operativnih gasilcev, ki poklicno opravlja operativne naloge gasilstva v prostovoljni gasilski enoti, določeni z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot.
14. Formacijske sestave gasilskih enot so s pravili gasilske službe določeni sezname funkcionalnih dolžnosti, s katerimi se določajo gasilske skupine, oddelki, vodi in druge enote za opravljanje operativnih nalog gasilstva.
15. Gasilske organizacije so prostovoljna gasilska društva in njihove enote, gasilske zveze, poklicne gasilske enote, organizirane kot javni zavodi, režijski obrati ali druge organizacijske oblike, ki poklicno opravljajo gasilsko službo.
16. Prostovoljno gasilsko društvo je humanitarna organizacija, v kateri fizične osebe prostovoljno delujejo in opravljajo naloge na področju gasilstva, varstva pred požarom in drugimi nesrečami ter opravljajo druge dejavnosti, ki so pomembne za razvoj in delovanje gasilstva. Člani prostovoljnega gasilskega društva so lahko tudi pravne osebe, če tako določa zakon.
17. Gasilska izkaznica je listina, v kateri so navedeni predpisani podatki, in je opremljena s fotografijo, s katero prostovoljni ali poklicni gasilec izkaže članstvo v gasilski enoti in gasilski organizaciji oziroma dokazuje svojo identiteto, ter jo izda Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje za poklicne gasilce, za prostovoljne gasilce pa Gasilska zveza Slovenije. Iz gasilske izkaznice je razvidno, kdo je operativni gasilec. Kot sestavni del gasilske izkaznice se lahko predpiše tudi ustrezna oznaka.
18. Čas za prihod gasilskih enot na kraj nesreče obsega čas od prejema klica za aktiviranje gasilske enote, čas prenosa klica, čas, potreben za izvoz in prihod gasilcev na kraj nesreče, pri čemer se upoštevajo vrsta gasilske enote ter naravne in druge razmere na poti do kraja nesreče ter na območju, na katerem se je nesreča zgodila.

8. člen **(naloge države)**

(1) Država na področju gasilstva:

1. ustanovi in zagotovi delovanje gasilske šole za izobraževanje in usposabljanje kadrov v gasilstvu;
2. sofinancira naloge zaščite in reševanja, ki so širšega pomena, zlasti pri nesrečah v prometu, nesrečah z nevarnimi snovmi, reševanju na in iz vode ter reševanju v avtocestnih predorih;
3. zagotavlja del sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost na področju gasilstva ter za razvijanje gasilske zaščitne in reševalne opreme;
4. zagotavlja pogoje za delovanje Gasilske zveze Slovenije in Združenja slovenskih poklicnih gasilcev;
5. zagotavlja skladen razvoj gasilstva v državi in zagotavlja pogoje za posodabljanje gasilske zaščitne in reševalne opreme;
6. zagotavlja delovanje sistema obveščanja in alarmiranja na območju države in posameznih geografsko ali kako drugače povezanih širših območjih državnega ozemlja.

(2) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) določi gasilske enote za opravljanje nalog zaščite in reševanja, ki so širšega pomena. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje s temi gasilskimi enotami neposredno sklene pogodbe o opravljanju nalog zaščite in reševanja, ki so širšega pomena. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje mora pred sklenitvijo pogodbe obvestiti o tem občinski organ, pristojen za organizacijo javne gasilske službe v občini, na območju katere gasilska enota deluje.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred požarom (v nadaljnjem besedilu: minister), predpiše minimalno osebno in skupinsko zaščitno opremo gasilcev, merila za zavarovanje operativnih gasilcev za primer smrti in trajne ali prehodne izgube delovne zmožnosti, program ugotavljanja psihofizičnih sposobnosti in program za opravljanje preizkusa znanja operativnih gasilcev, roke za periodično ugotavljanje psihofizičnih sposobnosti ter preizkus znanja operativnih gasilcev. Minister v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev predpiše uniformo, čine in oznake gasilcev ter obliko in vsebino gasilske izkaznice. Minister predpiše tudi čase, v katerih morajo gasilske enote, ki so aktivirane v skladu z operativnim gasilskim načrtom lokalne skupnosti, priti na kraj nesreče ter merila za požarno pokrivanje posameznih vrst objektov.

(4) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom predpiše merila za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti operativnih gasilcev ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi oziroma zasebni zdravniki za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti operativnih gasilcev.

(5) Minister po predhodnem mnenju Gasilske zveze Slovenije in Združenja slovenskih poklicnih gasilcev predpiše tudi pravila gasilske službe, s katerimi se uredijo zlasti:

1. naloge in odgovornosti gasilcev ter oblike sodelovanja gasilskih organizacij;
2. formacijske sestave gasilskih enot;
3. strokovno usposabljanje gasilcev.

26. člen **(zavarovanje prostovoljnih gasilcev)**

(1) Prostovoljni gasilec, ki se med intervencijo ali med strokovnim usposabljanjem poškoduje ali zaradi opravljanja nalog med intervencijo zbolí, je zavarovan po predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

(2) Prostovoljnemu gasilcu, ki ni zaposlen ali za katerega je to ugodneje, pripada nadomestilo za čas zadržanosti od dela zaradi poškodbe pri delu iz prejšnjega odstavka v višini 100% povprečne mesečne plače na zaposlenega delavca v državi v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe.

(3) Čas in kraj nastanka poškodbe ugotovi vodja intervencije, na kateri se je gasilec poškodoval, prijavi pa se pristojnemu organu.

(4) Če je prostovoljni gasilec med intervencijo ali med strokovnim usposabljanjem izgubil življenje, imajo njegovi družinski člani pravico do:

1. pokojnine v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
2. enkratne denarne pomoči;
3. povračila stroškov prevoza in pogreba.

(5) Če se prostovoljni gasilec med intervencijo ali med strokovnim usposabljanjem poškoduje brez svoje krivde tako, da je njegov organizem okvarjen najmanj za 20%, ima pravico do enkratne denarne pomoči po predpisih o vojaških invalidih.

(6) Vlada določi višino enkratne denarne pomoči, ki ne sme biti manjša od 12 povprečnih plač zaposlenih v državi v zadnjih šestih mesecih, ter višino povračil.

(7) Gasilska organizacija mora zavarovati operativne člane svoje gasilske enote za primer smrti, trajne izgube splošne delovne zmožnosti in prehodne nezmožnosti za delo, nastale v nesreči pri gašenju in reševanju, na vajah ali med šolanjem.